

Generelt gjelder det fremdeles at det stort sett er lønnsomt å velge fossile, lineære løsninger, fremfor sirkulære. Da er det vanskelig å få gjennombrudd på markedet. Bygg- og anleggsektoren er et eksempel på en sektor hvor det er stort kostnadsfokus. Det samme er kommunesektoren. Selv med innstrammet regelverk er det krevende kanskje pga manglende kompetanse både i selve bestillerfunksjonen om anskaffelsesprosesser, men også om nye løsninger. I tillegg vektlegger en rekke anskaffelser fremdeles konkrete produkter/tjenester fremfor å beskrive problemet som skal dekkes og la tilbyderne komme med løsninger på problemet.

Med slike, og helt sikkert mange flere, utfordringer er det krevende å utvikle robuste forretningsmodeller som også er sirkulære.

Kunnskap om sirkulær økonomi er nok også generelt mangelvare også i vår bransje.

a. Manglende teknologier?

Innenfor våre forretningsområder er det ikke spesielt teknologien som mangler, men støtte til utrulling av eksisterende teknologi slik at man kan industrialisere løsninger.

b. Manglende eller ineffektive reguleringer?

Se svar innledningsvis, både støtteordninger for utrulling i større skala og regulering er av stor betydning.

c. Manglende kunnskap eller bevissthet?

Ikke nok fokus på dette i offentlige (og næringslivets) anskaffelser. Det er krevende å stille krav til sirkularitet i anskaffelser, og også å følge det opp gjennom kontraktsperioden. Vi kjenner til og støtter det viktige arbeidet DFØ gjør med klima- og miljøkrav i anskaffelser, og mener at mye av dette også er relevant og bør deles med næringslivet.

d. Mangelfulle avgifter eller subsidier?

På et generelt grunnlag bør det ses nærmere på hvordan sirkulære løsninger kan bli like lønnsomme som lineære løsninger for både tilbyder, kunder og «økosystemet» av aktører. Sirkulære løsninger krever også ofte både mer samarbeid og administrasjon, nye forretningsmodeller etc, som gjør at det kan måtte kompenseres for i form av støttemidler eller endringer av avgiftsstrukturen. Samarbeid med næringsliv for å få dette til, vil være viktig.

e. Manglende markeder?

Markedet mangler i de tilfellene de lineære løsningene er rimelige. Det offentlige kan bidra til å skape markeder eksempelvis ved å sørge for komplementaritet i utvikling av næringsarealer. Dersom store aktører har mye overskuddsvarme, bør andre aktører som etablerer seg i nærheten i første omgang være aktører som vil kunne bruke denne varmen. Dette er et eksempel på et startpunkt for videre investeringer i fjernvarme.

f. Annet?

Det bør undersøkes om det burde være krav til rapportering på sirkularitet hos både offentlig og privat sektor. I så måte bør det ses i sammenheng med andre rapporteringskrav som eksempelvis krav til rapportering på utslipp også for ikke-kvotepliktig sektor. Uansett vil dette være et langt lerret å bleke og eventuell rapportering bør utvikles i samråd med næringslivet og ikke føre til en unødvendig stor administrativ byrde for de det gjelder.

2. Hvor er det behov for endringer i dagens virkemiddelbruk for å bli mer sirkulære?

Vi har tidligere vist til behovet generelt for å støtte utrulling av eksisterende teknologier i større grad enn det gjøres i dag. Slike prosjekter kan måles både på energi, sirkularitet av biorest av ulikt slag og CO₂. På denne måten hindrer man silotenkning som ved å tenke

utelukkende disse faktorene hver for seg i virkemiddelprogrammene slik det ofte gjøres i dag.

Det å sette krav til bruk av varme eller biogen CO₂ er vel og bra, men det må følges opp ved bruk av avgifter eller støttemidler slik at det blir like lønnsomt som fossil CO₂. Ensidig fokus på utvikling av ny teknologi er ikke tilstrekkelig for å legge om til nyt sirkulær økonomi, det må breddes ut.

3. Hvilke nye virkemidler vil kunne bidra til at din sektor blir mer sirkulær? Nevn inntil tre virkemidler.

- Støtteordninger for sirkulære prosesser som gjenbruk av slam er et konkret eksempel.
- Økt bruk av avgifter eller fratrukk i støttemidler for manglende oppfølging av krav til eksempelvis bruk av fjernvarme eller gjenbruk av biogent CO₂.
- Støtteordninger: egne spesifikt rettet mot sirkulær økonomi innenfor energiproduksjon, eventuelt bedre programmer i samarbeid mellom Enova og Innovasjon Norge for å se helhetlige løsninger.
- At de store støtteordningene som har store midler opp mot 1 milliard feks Grønn Plattform, Pilot E, andre har Sirkulær økonomi som tema i 2025, 2026 og 2027 og fokuserer på konkrete tema innenfor sirkulær økonomi.

Hvis det er ønske om å utdype noen av punktene ytterligere, er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen

Linn Johnsen

Dokumentet er elektronisk signert